

Sporazumi o prosti trgovini EU koristijo slovenskim in evropskim podjetjem

Datum 6.10.2026
Subjekt Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije - OZS
Region Slovenia
Kategorije Trade and economy, Companies, International organizations

Evropska komisija je objavila šesto letno poročilo o izvajanju in izvrševanju politike EU na področju trgovine in gospodarske varnosti. Poročilo kaže, da rastoča mreža trgovinskih sporazumov Evropske unije evropskim in slovenskim podjetjem pomaga pri dostopu do novih izvoznih trgov ter ustvarja bolj predvidljivo okolje za trgovino in naložbe.

EU ima eno največjih mrež trgovinskih sporazumov na svetu, ki obsega 45 preferencialnih trgovinskih sporazumov z 81 partnerji. Trgovinski sporazumi prispevajo k diverzifikaciji trgovine in zmanjševanju odvisnosti v zahtevnem geopolitičnem okolju. Poročilo zajema rezultate v letu 2025 in prvi polovici leta 2026.

Trgovina z državami s katerimi ima EU sklenjene sporazume o prosti trgovini raste hitreje

Trgovina z državami, s katerimi ima EU sklenjene sporazume o prosti trgovini, je v letu 2025 rasla hitreje kot trgovina z drugimi tretjimi državami. Blagovna trgovina s preferencialnimi trgovinskimi partnerji se je povečala za 3,1 odstotka, medtem ko se je trgovina z drugimi tretjimi državami povečala za 1,4 odstotka.

Razlika je bila še izrazitejša pri agroživilskih proizvodih. Izvoz agroživilskih proizvodov EU v države, s katerimi ima EU sklenjene trgovinske sporazume, se je leta 2025 povečal za 4,6 odstotka, medtem ko se je izvoz v države brez preferencialnega trgovinskega sporazuma zmanjšal za 3,6 odstotka.

Poročilo kot primer učinkov trgovinskega sporazuma izpostavlja tudi Čile. Začasni trgovinski sporazum med EU in Čilom se uporablja od 1. februarja 2025. V prvih enajstih mesecih njegove uporabe je skupna dvostranska trgovina dosegla 20,8 milijarde evrov, kar je 3 odstotke več kot v enakem obdobju leto prej. Izvoz strojev in naprav iz EU se je povečal za 9 odstotkov, kemičnih proizvodov za 8 odstotkov ter optičnih in fotografskih instrumentov za 17 odstotkov.

Trgovinski sporazumi prispevajo k večji odpornosti EU

Poročilo poudarja pomen trgovinskih sporazumov pri diverzifikaciji trgovine in zmanjševanju odvisnosti od posameznih trgov. V obdobju, ki ga zajema poročilo, se je izvoz blaga EU v države, s katerimi ima EU sklenjene sporazume o prosti trgovini, povečal za 250 milijard evrov.

Trgovinski sporazumi imajo pomembno vlogo tudi pri zagotavljanju bolj raznolikih virov surovin in energentov, ki so pomembni za evropsko gospodarstvo. Približno četrtno uvoza kritičnih surovin v EU zagotavlja države, s katerimi ima EU preferencialne trgovinske odnose.

Med letoma 2024 in 2025 se je na primer vrednost uvoza kritičnih surovin iz Kanade povečala za 62 odstotkov in dosegla 3,3 milijarde evrov. Uvoz mineralnih proizvodov iz Kanade pa se je povečal za 14 odstotkov na 6,1 milijarde evrov. Po začetku uporabe začasnega trgovinskega sporazuma med EU in Čile pa se je uvoz mineralnih proizvodov iz Čila povečal za 33 odstotkov.

EU širi mrežo sporazumov o prosti trgovini

Mreža trgovinskih sporazumov EU se še naprej širi. Pomemben korak predstavlja sporazum med EU in Mercosurjem (v angleščini), ki je v veljavi od 1. maja 2026.

V obdobju, ki ga zajema poročilo, je EU dosegla pomemben napredek tudi pri drugih trgovinskih sporazumih. Pogajanja o sporazumu o prosti trgovini z Indijo (v angleščini) so se zaključila januarja 2026, pogajanja z Avstralijo pa marca 2026.

Z Indonezijo so bila pogajanja o celovitem sporazumu o gospodarskem partnerstvu zaključena septembra 2025. Napredek je bil dosežen tudi pri posodobitvi trgovinskega okvira z Mehiko (v angleščini).

EU in Filipini so 22. septembra 2026 dosegli vsebinski dogovor v pogajanjih o sporazumu o prosti trgovini. EU nadaljuje pogajanja o sporazumih o prosti trgovini tudi z Malezijo (v angleščini), Tajsko (v angleščini) in Združenimi arabskimi emirati (v angleščini).

Brezplačne informacije za izvoznike in uvoznike na brezplačni spletni platformi 'Access2Markets'

Podjetjem je iskanju praktičnih informacij glede uporabe sporazumov o prosti trgovini na voljo tudi brezplačna spletna platforma Access2Markets. Namenjena je podjetjem, ki izvažajo iz EU ali uvažajo v EU ter jim omogoča dostop do konkretnih informacij, potrebnih pri poslovanju na posameznem trgu.

Na brezplačni spletni platformi lahko podjetja med drugim preverijo carine, davke, pravila o poreklu, carinske postopke in formalnosti, zahteve za proizvode, trgovinske ovire ter statistične podatke o trgovini. Za posamezen proizvod in trg lahko tako preverijo pogoje, ki veljajo za izvoz ali uvoz.

Evropska komisija organizira tudi redna brezplačna izobraževanja in seminarje o uporabi 'Access2Markets', namenjena predstavitvi možnosti, ki jih platforma ponuja podjetjem. Informacije o izobraževanjih in drugih dogodkih so objavljene na spletnih straneh Access2Markets.

Odpravljanje trgovinskih ovir

Pomemben del izvajanja trgovinske politike EU je odpravljanje trgovinskih ovir, s katerimi se evropska podjetja srečujejo na trgih zunaj EU. Evropska komisija je v sodelovanju z državami članicami in podjetji v letu 2025 dosegla popolno ali delno odpravo 20 trgovinskih ovir v 14 partnerskih državah, s čimer se je izboljšal dostop evropskih in slovenskih podjetij do teh trgov.

Podjetja lahko trgovinske ovire na trgih izven EU, ki še niso prijavljene Evropski komisiji, prijavijo preko Enotne vstopne točke.

Več informacij:

Poročilo o izvajanju in izvrševanju skupne trgovinske politike EU (tudi v slovenščini)

Brošura o poročilu o izvajanju in izvrševanju trgovinske politike EU (pdf, 6,0 MB) (v angleščini)

Vir: MGDŠ

<https://www.ozs.si/novice/sporazumi-o-prosti-trgovini-eu-koristijo-slovenskim-in-evropskim-podjetjem-6ac501eb32f5fd0274402b8d>